

DIT WAS
JAN WAUTERS
VANOP DE MOTOR,
OVER NAAR...
GODVER, WAT
NU WEER?!!

BART VAN
TIEGHEM

Bic

Een kortverhaal over wijlen **Jan Wauters**,
uw verslaggever vanop de motor

“De heraut is niet meer”

In ‘Bezemwagen’ lees je telkens een eigenzinnig kortverhaal van de hand van redacteur Joost Houtman. Deze keer schrijft hij een ode aan de radiostem bij uitstek, Jan Wauters die dit jaar overleed. Een terugblik van ‘hierboven’ van Wauters over de mythische kracht van het wielrennen.

› TEKST **JOOST HOUTMAN**
› ILLUSTRATIE **BART VANTIEGHEM**

*jan wauters is niet meer
uren luisterde ik
een stem die me rechtstreeks
toesprak
insprak
een stem die declameerde
emotioneerde
ik zag met zijn ogen
heroïsche ritten
dramatische matches
hem was geen extra-time gegund.*
Joost Houtman

Stentor – ja, zo schrijf je dat, ken uw klassiekers! – was in de Griekse mythologie een heraut of verslaggever in het Griekse leger tijdens de Trojaanse Oorlog. De schrijver Homeros schetste zijn portret in het alom bekende boek de ‘Ilias’. Stentor had, zo wil het verhaal, een imposante stem, zo luid dat ze luider klonk dan die van vijftig andere mannen samen. Hij had zich in de gunst van de godin Hera weten te werken, die hem met deze fantastische gave toebedeelde. Met zo’n stem kon hij van op het slagveld rechtstreeks verslag uitbrengen, al roepend naar de stad. Wegens zijn luide stem konden ze hem daar goed verstaan. Nee, een stem als een klok heb ik niet echt gehad maar een microfoon doet wonderen natuurlijk. Een typische stem, dat wel. Ik heb een mooi leven gehad: als stentor van op menig slagveld liveverslag kunnen brengen. Geen mythische veldslagen als de Trojaanse Oorlog en ook – gelukkig – nooit echte oorlogen... maar wel die pure sportveldslagen. Ik heb geleefd van mijn stem en mijn taal... en van sport en van heel veel liefde, waarvoor dank. Van ‘hierboven’ – ach, laat het ons zo noemen – kijk ik voldaan terug. Kijken en beschouwen is altijd mijn ‘ding’ geweest, om even een afschuwelijke uitdrukking te bezigen. Na een jaartje leraar begon ik in 1964 bij de radio... waar

ik uiteindelijk in al die jaren 25 Rondes van Frankrijk, 8 WK’s Voetbal, 4 Olympische Spelen en de uitvaart van Koningin Elisabeth versloeg. De Nederlanders kennen me sinds 1965 toen verslaggever Theo Koomen, emotioneel als hij was door de Tourzege van Jan Janssen, mij zijn micro in mijn handen duwde. En de Vlamingen zijn me tot de laatste dag blijven aanspreken op de Giro 1969. Toen snikte een van doping beschuldigde Eddy Merckx (‘Merckx dopato!’) zijn emoties uit in mijn microfoon: “Ik weet niks meer, helemaal niks”, zei Eddy.

Aan het eind verliezen we allemaal. ‘Verzet tegen de sterfelijkheid’ was steevast mijn antwoord als me gevraagd werd sport te definiëren. En ja, sport is een vlucht uit de wereld die altijd maar doordraait... maar die wel genadeloos richting eind vordert. Mooi oud worden was altijd mijn ambitie. Het heerlijke Zuid-Afrika zorgde voor de nodige extra zuurstof. In Paarl – de naam alleen al – genieten van het licht, van het niet-jagen, het niet-afjagen in de valleien tussen de Kaapse Bergen heeft ons enorm veel levensvreugde bezorgd.

Voetballen is voetballen. Punt uit. Een geluksspel dat wel verdomd goed in elkaar steekt. Het wielrennen daarentegen heeft nog dat extraatje meer, vind ik. Het extra van het afgebeulde lichaam. Weet je, twee kennisniveaus heb je in het wielrennen. Rond het peloton en in het peloton. In het peloton wordt er gewerkt. Knecht voor de ploeg, superknecht voor de kopman, kopman voor de poen en de eer. Vandaag alles op de spurt, morgen iedereen over de bergen krijgen. Dat is de zuivere rede. Ken je die mythe van Sisyphus? Die moet bij wijze van straf elke dag opnieuw een gigantisch rotsblok de berg oprollen. Net als hij er bijna is, rolt die weer naar beneden. Volgens de Franse filosoof Albert Camus doet ie dat met de glimlach elke dag opnieuw. Gewoon omdat dat nu eenmaal zijn taak is. Renners zijn geen romantici tijdens hun carrière. Rond het peloton leven de mensen van de hoop op grote memorabele ritten en splijtende demarrages. Bloed, zweet en veel tranen. Mijn job was die hoop, die speculatie voeden. Het verschil tussen literatuur en wetenschap is dat. Literatuur – en ja, ik ben altijd een verwoed lezer geweest – is de vraag zonder het antwoord. Bloedstollende ontsnappingen, massasprints en afdalingen tegen halbrekende snelheden, huiveringwekkende valpartijen, renners die ondanks een polsbreuk toch de finish halen... In een Tour de France houdt dat miljoenen mensen bezig. Terwijl iedereen eigenlijk wel weet dat die hele Tour de France voornamelijk pure commerce is. Bedrijven die hun logo willen tonen, fietsconstructeurs die hun technologie willen showen, steden >

die toeristen willen lokken. Of je nu gestudeerd hebt of niet, mensen verliezen zich toch graag in de romantiek en vergeten daarbij de commerce. Zo graag zelfs dat ze op een warme zomerdag liever voor de buis hangen of aan de radio gekluisterd zijn dan gezellig op een terrasje te keuvelen. De Franse filosoof Roland Barthes schreef er een heel traktaat over: het wielrennen als mythevorming. De wielerved strijdt dramatische, lyrische oorlogen tegen overmachtige reuzen van bergen en beulen van tegenstanders. Met waterdragers in zijn kielzog over hoge passen en stoffige wegen de zon en de goden tegemoet.

Shakespeare zei: "These our actors, as I foretold you, were all spirits and are melted into air, into thin air. And, like the baseless fabric of this vision, the cloud-capp'd towers, the gorgeous palaces, the solemn temples, the great globe itself, ye all which it inherit, shall dissolve and, like this insubstantial pageant faded leave not a wisp behind. We are such stuff as dreams are made on..." Hij had het even goed over sporthelden kunnen hebben!

Mijn zoon Benno is nog wielrenner geweest. Dat geeft een gigantische kick aan een vader. Dat brengt je in een roes. Een moeder is daarentegen altijd bezorgd. Heb ik altijd interessant gevonden, dat anders beleven van sport door mannen en vrouwen. Nu moeten de ouders van sporters ook nog eens bezorgd zijn om de impact van de media. Het publiek wil sporters immers altijd kunnen 'voelen'. Letterlijk én figuurlijk. Wil hen zich toe-eigenen. Een Frank Vandembroucke bijvoorbeeld. Een broos talent. Die had zijn milieu niet mee. Aan het spul, misschien meer nog om aan de druk te kunnen weerstaan dan omwille van prestatiedrang. Dan had je het vroeger als sporter makkelijker. Tegelijkertijd moet je wel bewondering hebben dat er nog zoveel sporters opstaan vandaag de dag. Afleiding is immers immens groot: computerspelletjes, chitchatten op het net, tokkelen op de iPhone... noem maar op, het bestaat. De achterzijde van de medaille van het land van belofte. Wij gooiden nog onze boeken neer, voetballen tot we binnengeroepen werden. That was it. Simple comme bonjour.

Dat norsige, deux pieds dans la terre van een Jurgen Van den Broeck weet ik wel te smaken. Als je dat vergelijkt met de gel-en-zonnebril-in-de-gekleurde-harenboys die al te vlot en te makkelijk rond paraderen... Te snel tevreden met zichzelf. Daar staat zo'n Armstrong tegenover met dat stalen karakter, die uitstraling. Man, hoe die een peloton domineerde. Die wordt nog president. Hoe groot ik een Merckx ook inschat, dat zie je de Kannibaal niet doen. Maar geen afbreuk aan het monument Merckx. Edouard Merckx, zoals

hij toen in de krant nog werd genoemd, debuteerde in juli 1961 in Laken en werd in de zomer van 1962 kampioen van België bij de nieuwelingen. Mijn kotmadam – Bertha Roskin heette ze – in Leuven begin jaren 1960 beweerde dat ze verre familie was van hem. Mijn interesse was gewekt en bij de eerste de beste gelegenheid ging ik eens kijken naar een koers in Hoboken. Dat was niet zo overdreven ver van het ouderlijke huis in Bornem. Ik zag er Merckx razend reageren op elke coureur die een van zijn vele aanvallen pareerde. De beste Merckx was nog niet genoeg voor hem. Hij reed vooral tegen zichzelf. Die eeuwige onrust van Merckx, je zou het hem tegenwoordig niet aangeven. Geen echte klimmer, geen echte spurter, geen echte tijdrijder van nature, maar toch de allerbeste. Chapeau.

Op die ene legendarische Lemond-Fignon-Tour na eindigen alle Tours een beetje zielig. Die laatste zondag van la Grande Boucle behoort tot de droevigste van het jaar. Je gaat drie weken op in een vorm van religie om dan een voorspelbare rit richting eind te moeten becommentariëren. En de renners maar glaasje champagne klinken tijdens de rit. We zien het elk jaar opnieuw. We weten hoe het loopt. Net zoals het leven, je weet dat het ooit stopt. Maar net daarom kijk je naar sport... om niet met dat eindige geconfronteerd te moeten worden.

Wie is Jan Wauters?

Jan Wauters (Mechelen, 10 februari 1939 - 4 juni 2010) was waarschijnlijk de bekendste Belgische sportverslaggever op de radio. Zijn carrière bij achtereenvolgens BRT, BRTN en VRT duurde maar liefst 35 jaar. Hij volgde 25 Rondes van Frankrijk, 8 Wereldkampioenschappen voetbal en was vier keer verslaggever op de Olympische Spelen. Op 18 mei 2010 kreeg hij een hartstilstand na de opname van het televisieprogramma Phara. Hij werd opgenomen op de afdeling intensieve zorg en zou niet meer de 'oude' worden. Hij liet een vrouw en drie zonen achter. Zijn unieke stemgeluid (als radio in kleur) wordt hard gemist.

Deze tekst bevat elementen uit verschillende interviews waaronder o.a. het laatste in Humo en "Eddy Merckx. Getuigenissen van Jan Wauters", maar ook zelf verzonden stukken, die Jan Wauters zou kunnen gedacht/gezegd hebben. Deze stukken zijn geschreven vanuit het allergrootste respect voor deze heerlijke man.

authentic sport attitude

Model Swifts
Black Gloss
ImpactX™ Photochromic Clear lenses

RUDY PROJECT
Technically Cool

Ook verkrijgbaar op sterice **impactrx**
SALONDEUR TOEGANGS PUNT

impactx revolutionary photochromic technology

- Guaranteed unbreakable for life.
- Superior optics.
- Ultra-light.
- Cutting-edge photochromic technology.

info: mail@rpb.be - www.rudyproject.com